

Arbetsförmedlingens budgetunderlag 2024–2026

Innehåll

1	Arbetsförmedlingens budgetunderlag 2024–2026	4
1.1	Uppdraget	4
1.2	Inledning	5
1.3	Finansieringsöversikt 2024–2026	12
2	Arbetsmarknadens utveckling 2024–2026	14
2.1	Arbetslösheten ökar i takt med att konjunkturen försvagas	14
2.2	Osäker utveckling på arbetsmarknaden kommande år	14
2.3	Antalet långtidsarbetslösa bedöms öka	15
3	Strategiska prioriteringar 2024–2026	17
3.1	Kompetensförsörjning och arbetsgivararbete	18
3.2	Strategisk programmix	19
3.3	Förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi	20
3.4	Arbetslösa utan varaktigt fotfäste på arbetsmarknaden under mycket lång tid	21
3.5	Behov av regeländringar	22
4	Förslag till anslagsfinansiering	23
4.1	Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader	23
4.2	Bidrag till arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd	24
4.3	Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	26
4.4	Lönebidrag m.m.	27
4.5	Nystartsjobb och etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	29
4.6	Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	30
4.7	Övriga medel som disponeras	31
5	Avgiftsbelagd verksamhet	32
5.1	Internationellt utvecklingssamarbete	32
6	Lokalbehov	33
7	Investeringar och låneram	34
7.1	Uppdrag avseende investeringar	35
8	Övriga ekonomiska villkor	39
8.1	Bemyndiganden	39
8.2	Räntekontokredit och anslagskrediter	40

1 Arbetsförmedlingens budgetunderlag 2024–2026

Arbetsförmedlingen lämnar budgetunderlag för perioden 2024–2026 enligt förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag. Budgetunderlaget innehåller förslag till finansiering av Arbetsförmedlingens verksamhet.

1.1 Uppdraget

Arbetsförmedlingens uppgift fastställs i förordningen (2022:811) med instruktion för Arbetsförmedlingen. Arbetsförmedlingen är förvaltningsmyndighet för arbetsmarknadspolitiska frågor och ansvarar för den arbetsmarknadspolitiska verksamheten, utom i de delar där annat är särskilt föreskrivet. Arbetsförmedlingen ska verka för att förbättra arbetsmarknadens funktionssätt genom att

- inhämta och tillgängliggöra information om lediga arbeten,
- effektivt sammanföra arbetssökande med de arbetsgivare som söker arbetskraft,
- verka för att förkorta arbetslöshetstider hos arbetssökande och vakanstider hos arbetsgivare,
- när så är motiverat ge stöd och insatser för att stärka en arbetssökandes möjligheter att få ett arbete, och
- med hjälp av anställningsfrämjande åtgärder stimulera arbetsgivare att anställa arbetssökande som inte kan få arbete utan stöd.

Vidare ska Arbetsförmedlingen stödja kompetensförsörjningen på arbetsmarknaden genom att

- bygga upp kunskap om arbetsgivarnas nuvarande och förväntade kompetensbehov,
- sprida kunskap om arbetsgivarnas kompetensbehov, och
- verka för att arbetssökande som har behov av det tar del av utbildning som är relevant för arbetsmarknadens kompetensförsörjning.

Myndigheten ska också verka för att förbättra arbetsmarknadssituationen för personer som har en funktionsnedsättning och upprätthålla egen kompetens och verksamhet för att stödja personer med en funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att få eller behålla ett arbete. Myndigheten har inom arbetsmarknadspolitiken ett samlat ansvar, sektorsansvar, för frågor som rör möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att få och behålla ett arbete. Myndigheten ska inom ramen för detta ansvar vara samordnande, stödjande och pådrivande i förhållande till övriga berörda parter.

Arbetsförmedlingen ska också, enligt instruktionen, verka för att upprätthålla arbetslöshetsförsäkringens funktion som omställningsförsäkring samt legitimiteten i de arbetsmarknadspolitiska ersättningssystemen.

1.2 Inledning

Regeringens förslag innebär att tidigare aviserade minskningar av Arbetsförmedlingens förvaltningsanslag för kommande år kvarstår. Det innebär en minskning av anslagsnivån med cirka 200 miljoner kronor, från cirka 7,8 miljarder 2022 till 7,6 miljarder kronor för 2023. Förväntningarna på Arbetsförmedlingen är höga och resurskrävande. Det framgår inte minst av de nya uppdrag som regeringen gett myndigheten, bl.a. avseende beredskapsmyndighet och att minska långtidsarbetslösheten¹. Kravet på myndigheten att anpassa sig till ett minskat förvaltningsanslag följande år finns kvar.² Från och med 2024 väntas anslaget minska med ytterligare cirka 400 miljoner kronor. Samtidigt upphör även möjligheten att finansiera förvaltningskostnader med medel från REACT-EU.

Arbetsförmedlingen har levererat goda resultat de senaste åren. Nya uppdrag och regler samt höga förväntningar på vilka resultat som myndigheten ska uppnå innebär ökade behov av förvaltningsmedel. Utökade förväntningar på verksamheten behöver följas av motsvarande finansiering. Långsiktighet är även en förutsättning för att säkra en likvärdig service i hela landet med utvecklad samverkan och ändamålsenlig lokal närvaro.

I myndigheten pågår flera utvecklingsinitiativ för att öka effektiviteten och produktionskapaciteten. Även om myndigheten räknar med vissa effektiviseringar successivt så bedömer vi att förväntningar inom flera delar av uppdraget kräver ökade resurser. Förordningsändringar innebär att utvecklingsresurser behöver avsättas till det arbetet i stället för att i större omfattning arbeta med utveckling som bidrar till effektiviseringar. Det finns även exempel på utvecklingsinitiativ som finansieras av förvaltningsmedel, men där effekthemtagningen sker på andra anslag. Till exempel har koncentrerad och uppbyggnad av kontroll av aktivitetsrapportering medfört ökade förvaltningskostnader. Effekthemtagningen i form av minskade felaktiga utbetalningar hamnar i stället på aktivitetsstöd/a-kassa.

För att kunna omsätta tilldelade medel i operativ verksamhet behöver myndigheten också långsiktighet i budgetförutsättningarna. I dagsläget bedömer myndigheten att det råder en obalans mellan programmedel och förvaltningsmedel som, tillsammans med kommande års aviserade budgetminskningar avseende förvaltningsanslaget, försvårar en långsiktig planering. Arbetsförmedlingen behöver tillräckligt med personalresurser för att genomföra sitt uppdrag. Att snabbt skala upp eller ner en personalintensiv verksamhet är svårt och påverkar produktionskapaciteten och kunderna negativt. De exakta ledtiderna vid justerad bemanningsplanering är svårbedömda, vilket ökar risken för både anslagssparande och anslagsöverskridande

Myndigheten har en ansträngd produktionskapacitet och kommer utifrån föreslagna anslagsnivåer behöva se över prioriteringar. Arbetsförmedlingen bedömer att förutsättningarna för att hålla tillbaka långtidsarbetslösheten påverkas negativt av de

¹ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att minska långtidsarbetslösheten Dnr A2022/00330, Myndigheten är beredskapsmyndighet enligt förordningen (2022:524) om statliga myndigheters beredskap.

² Myndigheten får därutöver inte full kompensation för pris- och löneomräkning, vilket i sig innebär effektivisering.

föreslagna minskningarna av anslagsnivåerna på förvaltningsanslaget för de kommande åren. Den aviserade minskningen av förvaltningsanslaget innebär att det kommer att vara en utmaning att nyttja tilldelade medel för program och insatser i enlighet med regeringens budgetförslag. Det gäller inte minst arbetsplatsnära insatser och anställningar med lönebidrag som tar mycket personalresurser i anspråk. Även antalet deltagare i matchningstjänster, övriga tjänster, arbetsmarknadsutbildning och introduktionsjobb påverkas av den föreslagna minskningen av förvaltningsanslaget.

Myndigheten har i den interna medelstillelningen både för 2022 och 2023 gjort en viss omfördelning som innebär besparingar på stödverksamhet och ökade resurser till kundnära produktion. Det är svårt att se några större möjligheter att internt ytterligare omfördela resurser för att möta de förändrade förutsättningarna som redogörs för i följande avsnitt.

1.2.1 Förändrade förutsättningar

År 2023 är Arbetsförmedlingens första verksamhetsår med ett nytt regelverk i det reformerade systemet. Ett flertal lag- och förordningsförändringar som innebär förändrade förutsättningar för Arbetsförmedlingen började gälla från den 1 december 2022. Myndigheten bedömer att det, inte minst initialt, kommer att vara resurskrävande att ställa om verksamheten. Även om det egna förmedlingsarbetet minskar för vissa grupper, tillkommer uppgifter samtidigt som andra uppgifter kräver nya arbetssätt. För att kunna ställa om och säkerställa ett utbud av insatser där det saknas leverantörer krävs resurser eller en större flexibilitet i nyttjandet av ekonomiska medel. Stora delar av myndighetens verksamhet kvarstår även då matchande och rustande insatser till större del ska utföras av fristående aktörer. Det ska fortsatt finnas en bredd av arbetsmarknadspolitiska insatser och det är Arbetsförmedlingens ansvar att de finns tillgängliga genom anskaffning, samverkan, överenskommelser eller genom att de utförs i egen regi.

Förordningsändringarna som trädde i kraft 1 december 2022 innebär även ett förtydligande av myndighetens ansvar inom området samverkan, både på strategisk och operativ nivå. Arbetsförmedlingens bedömer att det finns behov av långsiktiga planeringsförutsättningar och ökade resurser för att ytterligare utveckla samverkan i enlighet med detta samt uppdraget att säkra en likvärdig service i hela landet med ändamålsenlig lokal närvaro i olika former.

Även arbetet med att förbättra god förvaltning gentemot arbetssökande och arbetsgivare samt att motverka felaktiga utbetalningar och olika typer av brott mot välfärdssystemet är resurskrävande och behöver prioriteras ytterligare, se även stärka arbetet med en effektiv och rättssäker ärendehandläggning nedan. Förutsättningarna för kunder och medarbetare att göra rätt från början måste förbättras. Den ökade omfattningen av matchningstjänster under de senaste åren har inneburit att myndigheten behövt utöka kontrollverksamhet och uppföljning gentemot fristående aktörer för att säkerställa att de levererar enligt avtal. Under

budgetunderlagsperioden behöver kontrollverktygen bli fler och vässas för att utveckla tillsynen och för att förekomma oegentligheter.

I budgetunderlaget för 2023–2025 bedömde Arbetsförmedlingen ett resursbehov på förvaltningsanslaget om cirka 8 240 miljoner kronor för 2023. I det bedömda medelsbehovet i budgetunderlaget 2023–2025 ingick inte resursbehov utifrån de uppdrag om att minska långtidsarbetslösheten som beslutades om i slutet av februari 2022. Vidare har det tillkommit förändrade förutsättningar kring handlingsplaner genom de förordningsförändringar som trädde i kraft 1 december 2022. Bedömda resursbehov med anledning av dessa förändringar tillkommer i detta budgetunderlag. Tillkommer gör även bedömda medelsbehov kopplade till beredskapsmyndighet och utbetalningsmyndighet, se vidare 1.2.1 förändrade förutsättningar nedan.

Givet de förändrade förutsättningarna bedömer Arbetsförmedlingen att det finns tillkommande resursbehov utöver myndighetens budget för 2023 på cirka 8,2 miljarder kronor³, se tabell 1. De olika delarna beskrivs i kommande avsnitt.

Tabell 1: Ökat medelsbehov på förvaltningsanslaget 2024 - 2026 (tusental kronor)

	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Summa tillkommande behov	755 000	645 000	645 000
varav ökad ackvirering och beslutshandläggning ⁴	160 000	110 000	110 000
varav förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi	250 000	240 000	240 000
varav tätare uppföljning av handlingsplaner	210 000	210 000	210 000
varav ansvar som beredskapsmyndighet	110 000	60 000	60 000
varav utbetalningsmyndigheten	25 000	25 000	25 000

Ökad ackvirering och förstärkt beslutshandläggning

Som framgår av Arbetsförmedlingens utgiftsprognos per februari 2023 bedömer myndigheten att aviserade programmedel för kommande år innebär en utmaning mot bakgrund av den föreslagna minskningen av förvaltningsanslaget. Med aviserad lägre nivå på förvaltningsanslaget bedömer myndigheten att det inte är möjligt att fullt nyttja medlen för lönebidrag 2023 och 2024. Även antalet deltagare i matchningstjänster, övriga tjänster, arbetsmarknadsutbildning och introduktionsjobb påverkas av den föreslagna minskningen av förvaltningsanslag.

Samspelet mellan förvaltningsanslag och programanslag är en viktig förutsättning för att kunna genomföra arbetsmarknadspolitiken. Arbetsförmedlingen bedömer att det finns en obalans mellan förvaltningsmedel och programmedel och att den aviserade lägre nivån på förvaltningsanslaget för 2024 och framåt påverkar förutsättningarna

³ 8,2 miljarder kronor innefattar tilldelning 2023 samt anslagssparande från 2022 (cirka 200 miljoner kronor), planerat nyttjande av anslagskrediten (cirka 150 miljoner kronor) samt extern finansiering med medel för REACT-EU (cirka 300 miljoner kronor).

⁴ Det som tillkommit jämfört med bedömningarna i budgetunderlaget 2023-2025 är ackvirering för att öka antalet nya beslut på introduktionsjobb, nystartsjobb och lönebidrag resursberäkningar för förmedlingsinsatser i egen regi och för tätare uppföljning av handlingsplaner.

för att fullt ut nyttja medlen för bland annat lönebidrag men även tillgängliga medel för program och insatser.

För att kunna omsätta programanslagen till fler insatser till arbetssökande behöver Arbetsförmedlingen fler anställda för att möjliggöra insatser genom samverkan och arbetsgivarkontakter och för att bedöma, besluta, samordna och följa upp insatser. Det krävs därmed ökade förvaltningsresurser för att fullt ut nyttja medlen på andra anslag.

Lönebidrag kan tas som ett exempel för att visa på uppskattad tidsåtgång för att hantera ett ärende. För att hantera ett ärende om lönebidrag ingår:

- Klargöra arbetssökandes förutsättningar
- Arbetsgivarkontroll, diarieföring, informera alla parter om vad beslutet innebär, ha kontakt med fackliga parter etc.
- Genomföra arbetsanalys av arbetsplats och uppgifter i relation till funktionsnedsättning
- Upprätta överenskommelser, dokumentera beslut och motivering
- Uppföljning: Genomföra arbetsplatsbesök, underhålla relationer och administrativ hantering, ha kontakter och svara på frågor från arbetssökande och arbetsgivare.

Tidsåtgången för detta uppskattas till drygt 12 timmar.⁵ Det proaktiva arbete inklusive ackvirering för att få till stånd möjlighet till anställning är inte inkluderat i ovan, inte heller det arbete som krävs för att identifiera, utreda och registrera funktionsnedsättning.

Att öka antalet deltagare i subventionerade anställningar är en särskilt avgörande del i en effektiv mix av insatser för de som står långt ifrån arbetsmarknaden. Arbetsförmedlingen bedömer att resursåtgången för mer personalintensiva insatser för att minska långtidsarbetslösheten genom ökad ackvirering och beslutshandläggning, ger ett ökat behov av förvaltningsmedel om ca 160 miljoner 2024 110 miljoner 2025 samt 110 miljoner 2026.⁶

Förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi för minskad långtidsarbetslöshet
Arbetsförmedlingens utgångspunkt är att det under budgetunderlagsperioden kommer att vara ett fortsatt stort behov av insatser för att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet. Den förväntade utvecklingen på arbetsmarknaden innebär ett

⁵ Bedömningarna utgår från schabloner som tagits fram baserat på hur processerna är utformade, dialoger och med arbetsförmedlare, samt enkäter och tidsstudier. Beräkningarna avser momenten bedöma, besluta och följa upp och avser beslutens hela livslängd.

⁶ Arbetsförmedlingen har, baserat på uppskattad resursåtgång för olika typer av beslut och genomsnittliga programperioder för respektive program samt framräkning av hur många nya programbeslut som behöver fattas respektive period, uppskattat hur många heltidsresurser som krävs för att klara planerade volymer. Metoden utgår från konstant tidsåtgång hantering av beslut, vilket är myndighetens bedömning av förutsättningarna för 2024. Osäkerheterna är större för 2025 och 2026, vilket medför att myndigheten behöver återkomma för dialog om medelsbehoven för dessa år. Det som tillkommit jämfört med uppskattningarna i budgetunderlaget för 2023–2025 är bland annat ytterligare ackvirering för att öka antalet nya beslut på introduktionsjobb, Nystartsjobb och Lönebidrag, resursberäkningar för förmedlingsinsatser i egen regi och för tätare uppföljning av handlingsplaner.

ökat antal arbetslösa och långtidsarbetslösa samt en avtagande efterfrågan i vissa branscher, vilket försvårar arbetet med att få till fler arbetsplatsförlagda insatser/anställningsstöd. Insatser som är viktigast för arbetssökande som står långt från arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen bedömer att det kommer att vara en utmaning att avsätta tillräckligt med resurser under budgetunderlagsperioden för att i högre utsträckning prioritera insatser till de som är eller riskerar långtidsarbetslöshet, samt även förbättra kvaliteten i vår ärendehandläggning och minska felaktiga utbetalningar, se vidare om produktionskapacitet nedan.

Regeringen beslutade i februari 2022 om två uppdrag till Arbetsförmedlingen:(1) att analysera och redovisa behov hos arbetssökande som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden⁷ och (2) att minska långtidsarbetslösheten⁸.

Det senare uppdraget omfattar bland annat att från och med 2023 förstärka stödet till personer som är långtidsarbetslösa, särskilt i områden med socioekonomiska utmaningar, möjliggöra för fler bokade möten med arbetssökande, fler personalintensiva insatser, ökad beslutskapacitet, ökad fysisk lokal närvaro och tillgänglighet samt stärkt samordning kring individ och operativa samverkansinsatser där egen personal utför det fördjupade stödet. Uppdraget är komplext, brett och berör många delar av Arbetsförmedlingens verksamhet.

Arbetsförmedlingen konstaterade i budgetunderlaget för 2023-2025 att uppdraget innebär ett väsentligt större åtagande än vad Arbetsförmedlingen i dagsläget är resurssatt för. Gruppen långtidsarbetslösa har en komplex sammansättning där ett stort antal arbetssökande har behov av fördjupat stöd anpassat utifrån sina specifika förutsättningar.

Ett av de förslag som presenterats i återrapporten *Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden Af-2022/0114 1951*, är att förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi i högre utsträckning ska kunna ges där ett arbetssätt är matchning från dag 1, vilket är en evidensbaserad metod som utvärderingar har visat att ha en positiv effekt på övergången till arbete, se även 3.3 nedan. Arbetssättet skulle framför allt tillämpas när det gäller arbetssökande med längre arbetslöshetsperiod och i socioekonomiskt utsatta områden men kan också erbjudas tidigt i arbetslöshetsperioden till arbetssökande med behov av fördjupat stöd, till exempel nyanlända lågutbildade flyktinginvandrare, för att förhindra långtidsarbetslöshet. Utökningen av förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi förutsätter bl.a. ett aktivt arbetsgivararbete för att få fler att anställa med stöd.

Arbetsförmedlingen bedömer medelsbehovet i denna del till ca 250 miljoner 2024 samt 240 miljoner 2025 och 240 miljoner 2026.

⁷ A2022/00331

⁸ A2022/00330

Tätare uppföljning av handlingsplaner för att stärka arbetet med en effektiv och rättssäker ärendehandläggning

Arbetsförmedlingen ska stärka kvaliteten i ärendehandläggningen, minska felaktiga utbetalningar och motverka bidragsbrott. Att fatta rätt beslut på kvalitativa underlag är en grund för att minimera felaktiga utbetalningar. Arbetet med att förbättra god förvaltning gentemot arbets sökande och arbetsgivare samt att motverka olika typer av brott mot välfärdssystemet är resurskrävande och behöver prioriteras ytterligare.

Arbetsförmedlingen bedömer att det finns utökat behov medel för att förbättra förutsättningarna att i större utsträckning klara kraven på att handlingsplanen för arbets sökande ska uppdateras var 6:e månad⁹. Det kommer att innebära förändrade arbetssätt och stor resursåtgång. I dagsläget finns cirka 230 000 handlingsplaner som är äldre än sex månader. Myndigheten bedömer att resursbehovet för tätare uppföljning av handlingsplaner är 210 miljoner 2024 210 miljoner 2025 samt 210 miljoner 2026. Detta för att kompensera för det produktionsbortfall det förändrade arbetssättet innebär.

Ansvar som beredskapsmyndighet

Utifrån det försämrade säkerhetsläget i Europa ska Sveriges militära och civila försvar återuppbyggas i snabb takt. Regeringen har beslutat om en ny struktur för att stärka Sverige i kris och krig. Arbetsförmedlingen har från och med den 1 oktober 2022 ett utpekad ansvar som beredskapsmyndighet och ska ingå i en grupp av myndigheter som ska säkerställa ekonomisk säkerhet.

För Arbetsförmedlingen betyder det nya uppdraget att säkerställa ekonomisk trygghet med fokus på ersättningar till enskilda vid arbetslöshet. Myndigheten har sedan tidigare även uppgiften att kunna anvisa arbetskraft inför och under höjd beredskap enligt lagen och förordningen om totalförsvarspåbudsplikt. Denna uppgift blir med det rådande säkerhetspolitiska läget än viktigare och Arbetsförmedlingen bedömer att det behövs prioriteras i högre utsträckning än tidigare.

Arbetsförmedlingen har hemställt om att förvaltningsanslaget utökas med 58 miljoner kronor för 2023. Kostnaderna för 2024 beräknas uppgå till totalt 110 miljoner kronor och 60 miljoner kronor årligen för 2025 respektive 2026. Kostnaderna avser systemstöd för anvisningen, ökad robusthet för system för ersättningar samt kostnader för personal.

Utbetalningsmyndigheten inrättas 2024

Den 1 januari 2024 inrättas Utbetalningsmyndigheten som kommer att hantera ett system med transaktionskonto för utbetalningar från välfärdssystemen och skattekontot samt genomföra systemövergripande dataanalyser i syfte att motverka felaktiga utbetalningar. Arbetsförmedlingen bedömer att inrättandet av den nya myndigheten innebär nya uppgifter som medför kostnader och ökat investeringsbehov för Arbetsförmedlingen.

⁹ Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten 6 §

Arbetsförmedlingen har hemställt om att förvaltningsanslaget utökas med 7,9 miljoner kronor för 2023. För perioden 2024-2026 bedöms medelsbehovet till 25 miljoner kronor årligen.

1.2.2 Produktionskapacitet

Myndighetens tilldelade medel sätter ramarna för vilken produktion och vilka resultat som kan uppnås. Den generella inriktningen för myndigheten är att balansera utveckling och produktion för att både klara uppdrag under innevarande år, och genomföra utvecklingsarbete som ökar förmågan att klara uppdraget på längre sikt. Det innebär att balansera resurser till insatser för att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet och för genomförandet av myndighetens prioriterade utvecklingsaktiviteter. Att säkra en god tillgänglighet och öka kvaliteten i ärendehandläggningen innebär också en ökad tidsåtgång per ärende.

Med produktionskapacitet menas myndighetens samlade kapacitet att leverera stöd och insatser till arbetssökande och arbetsgivare som håller god kvalitet och leder till resultat. Produktionskapaciteten avgörs av tillgängliga produktionsresurser och av hur effektiva processerna är. Produktionskapaciteten kan ökas genom att tillföra resurser till produktionen och/eller genom att öka effektiviteten i processerna. Myndigheten har i medelstildelningen både för 2022 och 2023 gjort en viss omfördelning som innebär besparingar på stödverksamhet och ökade resurser till kundnära produktion.

Att öka produktionskapaciteten är en central fråga om myndigheten ska kunna säkerställa att fler arbetssökande med långa tider utan arbete med behov av till exempel subventionerade anställningar eller arbetsnära praktik ges tillgång till det och att fler arbetsgivare kan anställa med stöd.

I detta budgetunderlag har Arbetsförmedlingen utgått från nuvarande planering av program och insatser. Utifrån det har myndigheten bedömt i vilken omfattning det ökade behovet av beslutskapacitet även ökar behovet av förvaltningsmedel.

1.2.3 Effektivisering

Arbetsförmedlingen behöver utvecklas för att möta de förändringar i omvärlden som kan påverka förmågan att fullgöra uppdraget och uppnå målen med verksamheten. En gemensam utmaning med anledning av omvärldsförändringarna är den ökade förändringstakten. För att möta de snabba förändringarna behöver myndigheten bland annat samverka med andra organisationer, kommuner, myndigheter, företag och individer för att tillsammans skapa rätt förutsättningar utifrån behoven. För detta krävs bland annat fortsatt utvecklad IT-infrastruktur, digitalisering och nya arbetssätt.

Arbetsförmedlingen har under de senaste åren bedrivit ett intensivt utvecklingsarbete och skapat bättre förutsättningar för att under kommande år nå mål, resultat och ökad rättssäkerhet i enlighet med myndighetens uppdrag. I många fall har investeringar genomförts av skäl som inte direkt innebär möjlighet till kostnadsbesparingar. Exempel på det är utbyten av föråldrade och otillräckliga IT-

system samt utveckling för att införa nya insatser eller hantera förändrade regelverk, framför allt kopplat till reformeringen.

Medelsbehovet ska betraktas mot bakgrund av den omfattande omställning som redan genomförts. Det är svårt att bedöma i vilken omfattning effektiviseringar kan öka produktionskapaciteten kommande år. Effekthemtagningen behöver beaktas mot bakgrund av den omfattande omställning som redan genomförts. Utifrån de underlag som finns och myndighetens pågående och planerade utvecklingsaktiviteter bedöms en successiv ökning av produktionskapacitet ske under kommande år.

Dessa effektiviseringar kommer dock inte vara tillräckliga för att klara uppdragsgivarens ökade förväntningar. Myndigheten ser därför ett ökat behov av förvaltningsmedel.

1.3 Finansieringsöversikt 2024–2026

Arbetsförmedlingen lämnar förslag på finansiering för budgetåren 2024-2026 i enlighet med förordning (2000:605) om årsredovisning och budgetunderlag (FÅB)¹⁰. Arbetsförmedlingen lämnar förslag till finansiering för åren 2024-2026 i 2023 års prisnivå. I sina budgetunderlag utgår Arbetsförmedlingen från de politiska ställningstaganden och regelverk som gäller det datum myndigheten överlämnar budgetunderlaget till regeringen.

Arbetsförmedlingen utgår i detta budgetunderlag från regeringens förslag till tilldelning av programmedel för de arbetssökande för perioden. Arbetsförmedlingen ser ett ökat behov av förvaltningsmedel för att kunna använda dessa medel fullt ut och leverera förväntade resultat inom mål och uppdrag, och samtidigt klara planerade volymer av deltagare i program och insatser. Att fortsätta leverera i enlighet med förväntningar kommer att vara resurskrävande. Arbetsförmedlingen bedömer därför att en förstärkning av förvaltningsanslaget behövs i enlighet med tabell 2 nedan och tidigare beskrivningar i avsnitt 1.2.1.

Arbetsförmedlingens bedömer sammantaget att cirka 8 955 miljoner kronor behövs för budgetåret 2024. För åren 2025 och 2026 finns fortsatt stor osäkerhet. Det medför att Arbetsförmedlingen behöver föra en fortsatt dialog om medelsbehoven även för dessa år. Alla ytterligare ökade förväntningar på verksamheten, jämfört med nuläget, behöver följas av motsvarande finansiering.

¹⁰ Förslag på åtgärder som leder till motsvarande minskning av kostnader har bedömts enligt kraven i FÅB. Det som Arbetsförmedlingen redovisar är kvarstående bedömda resursbehov. Budgetunderlaget innehåller även uppgifter om myndighetens investeringar och dess avgiftsbelagda verksamhet.

Tabell 2: Finansieringsöversikt 2022 – 2026

Utfall 2022, prognos 2023 samt beräknat medelsbehov 2024 – 2026 (tusental kronor)

	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2022	2023	2024	2025	2026
UO 14 Arbetsmarknad och arbetsliv					
1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader ¹¹	7 873 674	7 949 000	8 955 000	8 845 000	8 845 000
1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd	34 641 546	35 752 000	35 353 000	35 279 000	34 498 000
<i>ap.1 Aktivitetsstöd</i>	16 459 140	17 497 000	17 253 000	16 888 000	16 413 000
<i>ap.2 Bidrag till arbetslöshetsersättning</i>	14 355 637	14 758 000	15 325 000	14 955 000	14 649 000
<i>ap.3 Statliga ålderspensionsavgifter</i>	3 826 769	3 497 000	2 775 000	3 436 000	3 436 000
1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 137 870	6 922 000	9 202 000	8 985 000	8 718 000
<i>ap.1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser¹²</i>	7 079 149	6 842 000	9 122 000	8 905 000	8 638 000
<i>ap.2 Främjande av lokala överenskommelser</i>	19 135	0	0	0	0
<i>ap.3 Främjande- och utv. insatser för att påskynda nyanländas etablering</i>	39 586	70 000	70 000	70 000	70 000
<i>ap. 5 Bidrag till arbetstagarorganisationer</i>	0	10 000	10 000	10 000	10 000
1:4 Lönebidrag och Samhall m	12 281 422	12 620 000	13 547 000	14 329 000	14 759 000
1:13 Nystartsjobb, etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar	4 001 665	6 565 000	6 609 000	7 049 000	7 270 000
<i>ap.1 Nystartsjobb</i>	3 977 588	5 945 000	5 794 000	5 421 000	5 642 000
<i>ap.2 Stöd för yrkesintroduktionsanställningar¹³</i>	15 927	9 000	1 000	0	0
<i>ap.3 Etableringsjobb</i>	0	551 000	734 000	1 468 000	1 468 000
<i>ap. 5 Statliga ålderspensionsavgifter</i>	8 150	60 000	80 000	160 000	160 000
1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare	1 010 703	950 000	882 000	870 000	845 000
Avgiftsintäkter som disponeras	3 696	1 600			
Övriga intäkter som disponeras ¹⁴	569 626	600 000	600 000	600 000	600 000
Summa	67 520 202	71 359 600	75 148 000	75 957 000	75 535 000

¹¹ Intäkter av REACT-EU medel var 75 miljoner kronor för 2022. Beräknat nyttjande för 2023 är 336 miljoner kronor.

¹² Intäkter av REACT-EU medel var 866 miljoner kronor för 2022. Beräknat nyttjande för 2023 är 922 miljoner kronor.

¹³ Avser avgiftsintäkter av tjänsteexport.

¹⁴ Avser främst intäkter av bidrag för rehabsamverkan med Försäkringskassan samt från Svenska ESF-rådet (Europeiska socialfonden).

2 Arbetsmarknadens utveckling 2024–2026

Under 2022 har arbetsmarknaden präglats av en mycket stark återhämtning efter pandemin. Sysselsättningen har ökat med nära 3 procent enligt SCB:s arbetskraftsundersökningar (AKU) och sysselsättningsgraden har nått rekordnivåer. Samtidigt har antalet inskrivna arbetslösa minskat i hög takt under året. Under 2022 var i genomsnitt drygt 342 000 personer per månad inskrivna som arbetslösa hos Arbetsförmedlingen, det kan jämföras med 409 000 personer under 2021.

2.1 Arbetslösheten ökar i takt med att konjunkturen försvagas

Arbetsförmedlingen bedömer att den svenska ekonomin går in i en lågkonjunktur under 2023. Arbetsgivarnas anställningsplaner har fallit tillbaka, men på grund av den höga bristen på kompetens bedöms ändå många arbetsgivare sträva efter att behålla sin personal. Efterfrågan på arbetskraft väntas dock dämpas varvid sysselsättningen utvecklas svagt under 2023 och 2024. Detta medför stigande arbetslöshetsnivåer.

Arbetsförmedlingen bedömer att antalet arbetslösa kommer att stiga till cirka 357 000 som genomsnitt under 2023 och till 363 000 under 2024 i ett huvudscenario. Det motsvarar genomsnittliga arbetslöshetsnivåer på 6,9 procent respektive år. I takt med en ökande aktivitet i ekonomin mot slutet av 2024 väntas efterfrågan på arbetskraft öka och antalet inskrivna arbetslösa att minska. Under 2025 väntas arbetslösheten uppgå till i genomsnitt 352 000. Året därefter, 2026, väntas antal inskrivna arbetslösa förändras i mindre omfattning, och bedöms uppgå till 350 000 personer som årsgenomsnitt.

2.2 Osäker utveckling på arbetsmarknaden kommande år

Osäkerheten om utvecklingen på arbetsmarknaden de närmaste åren är dock hög. Det gäller såväl den svenska som det stora flertalet av världens ekonomier. Den stora osäkerheten hänger i ihop med den geopolitiska utvecklingen, främst kopplat till Rysslands krig i Ukraina. Därtill råder ett fortsatt högt inflationstryck i de flesta sektorer av ekonomin, både i Sverige och i omvärlden. Världens centralbanker försöker bekämpa den höga inflationen genom åtstramningar av penningpolitiken, med tydligt stigande räntor för såväl företag som privatpersoner som följd. Den höga inflationen förväntas i sin tur ge allt tydligare avtryck i ekonomin.

Sammantaget kan dessa osäkerhetsfaktorer leda till att såväl investeringar och den privata konsumtionen minskar mer än vad som bedömts i avsnitt 2.1. Särskilt hög är osäkerheten för 2023, vilket påverkar utvecklingen för efterföljande år. Bedömningarna i avsnitt 2.1 är Arbetsförmedlingens huvudscenario, men risken för en sämre utveckling, och därmed ett värre scenario, är stor. Det finns också en chans till en bättre utveckling än vad som beskrivits i huvudscenariot. Chansen för ett bättre scenario bedöms som lägre än risken för ett värre scenario.

I ett värre scenario, med en mer långdragen och djup lågkonjunktur än vad som beskrivits i huvudscenariot, ökar inflödet av antalet arbetslösa väsentligt. Myndigheten bedömer att antalet arbetslösa i ett sådant scenario kan stiga till omkring 362 000 under 2023 respektive 373 000 under 2024. En djupare och mer utdragen lågkonjunktur ökar också, allt annat lika, behoven av insatser för att rusta de arbetssökande. Vid ett värre scenario förutsätter Arbetsförmedlingen att regeringen återkommer med förslag som utgår från nya förutsättningar.

I ett bättre scenario sker en snabbare återhämtning i den globala ekonomin, med en snabbare dämpning av inflationen med ett stabilare ränteläge som följd. Det väntas ge avtryck även i den svenska ekonomin. En sådan utveckling skulle medföra att efterfrågan på arbetskraft dämpas i lägre omfattning än vad som bedömts i huvudscenariot. Bedömningen är att antalet inskrivna arbetslösa vid ett bättre scenario kan uppgå till 351 000 under 2023 respektive 354 000 under 2024.

2.3 Antalet långtidsarbetslösa bedöms öka

Långtidsarbetslösheten började stiga redan under den konjunkturavmattning som inleddes under andra halvåret 2019. Utvecklingen förstärktes sedan av pandemin när efterfrågan på arbetskraft dämpades och konkurrensen om jobben ökade. Antalet långtidsarbetslösa var som högst sommaren 2021 och uppgick till 190 000 personer.

Därefter har långtidsarbetslösheten minskat under återhämtningen efter pandemin. I takt med att arbetslösheten väntas öka under 2023, bedöms även antalet långtidsarbetslösa stiga på nytt, men med eftersläpning. I slutet av 2022 uppgick antalet långtidsarbetslösa till knappt 150 000 personer. Nästan 85 procent av dessa bedöms ha en svag ställning på arbetsmarknaden. Under 2023 bedöms antalet stiga till 154 000 som årsgenomsnitt, året därefter väntas antalet långtidsarbetslösa uppgå till i genomsnitt 163 000 personer. Arbetsförmedlingen bedömer att förutsättningarna för att hålla tillbaka långtidsarbetslösheten påverkas negativt av de föreslagna anslagsnivåerna på förvaltningsanslaget för de kommande åren.

Det är främst antalet långtidsarbetslösa med något kortare tid utan arbete (12–18 månader) som minskat. Antalet arbetslösa som varit utan arbete i mer än 24 månader uppgick till nästan 92 000 personer i slutet av 2022, vilka inte har minskat i lika stor utsträckning som övriga långtidsarbetslösa. Antalet arbetslösa med längst tider utan arbete har fortsatt att öka. Utmaningarna är särskilt stora för dem som varit arbetslösa utan arbete i två år eller mer. Ju längre tid en person går utan arbete, desto mer okänslig blir personen för svängningar i konjunkturen. Annorlunda uttryckt kan sägas att behovet av stöd för att hitta ett nytt arbete ökar med tiden i arbetslöshet. Denna utmaning är resurskrävande och innebär behov av att olika insatser sätts in, se strategisk programmix nedan.

Arbetet med att minska långtidsarbetslösheten behöver bedrivas inom många olika politikområden och tillsammans av flera olika aktörer. Arbetsförmedlingen har en central roll i arbetet med att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet men kommer inte att klara utmaningen på egen hand med verktygen inom den statliga

arbetsmarknadspolitiken. Även kommunerna, Försäkringskassan, aktörer inom idéburen sektor har en viktig roll. Långtidsarbetslösheten påverkas även av den ekonomiska politiken och den generella efterfrågan i ekonomin. Arbetsförmedlingens verksamhet kan delvis påverka utbudssidan, men inte minst arbetsgivare inom privat sektor spelar en viktig roll för att personer som varit utan arbete under lång tid ska kunna få ett arbete.

3 Strategiska prioriteringar 2024–2026

Arbetsförmedlingen bedömer att de som i första hand kommer drabbas av den minskande aktiviteten i ekonomin och den generellt lägre efterfrågan är personer som har en svagare anknytning till arbetsmarknaden. Många saknar en gymnasial utbildning, är utomeuropeiskt födda, har en funktionsnedsättning och/eller varit långa tider utan arbete. Dessa är som grupp överrepresenterade bland de som är inskrivna på Arbetsförmedlingen. I takt med att arbetslösheten bedöms öka under 2023 väntas även antalet inskrivna arbetslösa med längre tider utan arbete att öka. Arbetsförmedlingen kan bidra till att minska långtidsarbetslöshet både genom insatser som gör att fler av de som är långtidsarbetslösa får jobb eller påbörjar en reguljär utbildning (bryta långtidsarbetslöshet) eller genom insatser som gör att färre blir långtidsarbetslösa (förhindra långtidsarbetslöshet).

För att nå så hög effektivitet som möjligt av de arbetsmarknadspolitiska insatserna behöver balansen mellan att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet anpassas till aktuella förutsättningar på arbetsmarknaden. När efterfrågan är stark och inflödet av nya arbetssökande lågt klarar fler arbetssökande att få ett jobb utan omfattande stöd från Arbetsförmedlingen. Med en stark efterfrågan ökar också risken för inlåsnings effekter. I detta läge bör fokus i första hand vara på att bryta långtidsarbetslöshet genom riktade insatser för de arbetssökande som trots den goda arbetsmarknaden inte fått ett jobb. Med en stark efterfrågan och brist på arbetskraft ökar också både möjligheten till och vikten av arbetsgivararbete och anställningsstöd.

När ekonomin i stället är i lågkonjunktur och efterfrågan är svagare bör insatser riktas bredare och fler arbetssökande behöver tidiga insatser. Risken för inlåsnings effekter är också betydligt mindre. Därtill ökar behovet av olika typer av utbildnings- och kompetenshöjande insatser, så att fler arbetssökande ska kunna möta efterfrågan på arbetskraft när konjunkturen väl vänder. Svagare efterfrågan gör det generellt något svårare att öka volymerna i anställningsstöd, men det finns variationer beroende på hur efterfrågan utvecklas inom olika branscher. Störst volymer av anställningsstöd finns för jobb med lägre kvalifikationskrav inom offentlig sektor samt inom handel och hotell och restaurang. Konjunkturen påverkar också vissa typer av anställningsstöd mer än andra. Volymerna av nystartsjobben är förhållandevis konjunkturkänsliga, medan de särskilda insatserna mer påverkas av Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete, samt förmåga att identifiera funktionsnedsättningar.

Oavsett konjunkturläge finns det grupper av arbetssökande där en tidig insats kan vara avgörande för att skapa rätt förutsättningar till arbete. Det gäller till exempel de utan gymnasieutbildning, de som är utomeuropeiskt födda och personer med funktionsnedsättning.

Arbetsförmedlingen bedömer att en lägre efterfrågan på arbetskraft medför att omsättningen till arbete minskar medan övergångarna till reguljära studier kan öka något. Även här spelar konjunkturrens påverkan på olika branscher roll. En avtagande

efterfrågan inom mer personalintensiva branscher med något lägre kvalifikationskrav har störst negativ påverkan på övergångarna till arbete för arbets sökande som står längre ifrån arbetsmarknaden.

3.1 Kompetensförsörjning och arbetsgivararbete

Strukturomvandlingen på arbetsmarknaden innebär att digitaliseringen och automatiseringen ställer nya och högre krav på arbetskraftens kompetenser. Pandemin har bidragit till att strukturomvandlingen på arbetsmarknaden har påskyndats. För många arbetsgivare har det inneburit ökade svårigheter att hitta den kompetens som efterfrågas vilket riskerar att hämma både jobbtillväxt och kompetensförsörjningen i stort. Obalansen på arbetsmarknaden riskerar öka ytterligare då fler personer saknar efterfrågade kompetenser. Samtidigt riskerar de som redan var arbetslösa innan krisen att få det ännu svårare när kompetenskraven ökar, framför allt arbetslösa med kort utbildning. Det finns därför en risk att strukturarbetslösheten stiger i spåren av pandemin, vilket kan medföra att långtidsarbetslösheten permanentas på en hög nivå.¹⁵

Ett aktivt arbetsgivararbete är väsentligt för att underlätta matchningen och möjliggöra att fler arbetsgivare har möjlighet att rekrytera utifrån behov. Arbetsförmedlingens arbetsgivararbete är en förutsättning för att långtidsarbetslösa ska få arbete. Viktiga förutsättningar för att rusta de långtidsarbetslösa är arbetsnära insatser såsom praktik, anställningsstöd, och arbetsmarknadsutbildning eller genom att anvisa den arbets sökande att söka reguljär utbildning. Behovet av omställning och kompetenshöjande insatser för många personer är tydligt och Arbetsförmedlingen behöver fortsätta prioritera stödet till de som står långt ifrån arbetsmarknaden, samtidigt som arbetsgivarna ges förutsättningar att bereda plats för arbetspraktik och anställning.

Forskning och erfarenhet visar att när långtidsarbetslösheten väl börjat öka till följd av exempelvis strukturomvandling, riskerar den att fastna på höga nivåer. För att på ett effektivare sätt arbeta med att i större utsträckning förhindra långtidsarbetslöshet krävs omfattande stöd, bland annat genom vägledande- och motiverande samtal, och en kedja av arbetsnära insatser, där anställningsstöd, praktik och uppföljning är viktiga komponenter. Ett ökat antal deltagare i subventionerade anställningar och praktik förutsätter personalintensiva arbetssätt. Det handlar exempelvis om samverkan, nära samarbete med arbetsgivare och proaktiva insatser för att hitta lämpliga platser. Arbetsförmedlingen har erfarenhet av arbetssätt och metoder som visat sig vara effektiva¹⁶. Flera studier visar att dessa fördjupade förmedlingsinsatser ger goda resultat. De är dock personalintensiva och därmed kostnadsdrivande på kort sikt. Generellt är erfarenheten att ju längre ifrån arbetsmarknaden en arbets sökande

¹⁵ Af-2021/0006 4010 Långtidsarbetslöshetens utveckling i pandemins spår. Rekordhög långtidsarbetslöshet riskerar att bita sig fast

¹⁶ Se bl.a. Arbetsförmedlarnas implementering av matchningsinsatser från dag 1, dnr Af- 201900517884

befinner sig, desto större är behoven av personalintensiva insatser. Nedan följer mer om fördjupade förmedlingsinsatser i egen regi

3.2 Strategisk programmix

Nedan beskrivs kort den strategiska programmix som myndigheten bedömer är ändamålsenlig för att klara uppdrag och resultat för budgetunderlagsperioden, och som ligger till grund myndighetens produktionsplanering och utgiftsprognoser.

- *Anställningsstöd är generellt den mest effektiva insatsen för arbetssökande som står längre från arbetsmarknaden.* Att fler som står långt ifrån arbetsmarknaden får möjlighet att ta del av subventionerade anställningar är därför viktigt. Utifrån myndighetens ekonomiska förutsättningar finns det en särskilt stor potential att öka användning av nystartsjobben och lönebidragen.
- *Reguljär utbildning för arbetssökande med kort utbildning.* Många arbetslösa saknar de kompetenser som arbetsgivarna efterfrågar och behöver utbildning inom det reguljära utbildningsväsendet för att kunna konkurrera om jobben. Därför behöver fler än idag anvisas och övergå till studier. För att möjliggöra det behöver Arbetsförmedlingen och andra fristående aktörer i högre utsträckning arbeta med motiverande, stödjande och vägledande insatser för arbetssökande som saknar gymnasieutbildning.
- *Matchningstjänster för att förhindra och bryta långtidsarbetslöshet för en bred grupp av arbetssökande.* Matchningstjänsterna passar en bred grupp av arbetssökande. Vi ska behålla höga nivåer i matchningstjänster för de som riskerar långtidsarbetslöshet eller nyligen blivit långtidsarbetslösa. Anvisning till matchningstjänster utgår från myndighetens bedömningsstöd.
- *Arbetsmarknadsutbildning för att möta ett ökat behov av omställning.* Den snabba strukturomvandling på arbetsmarknaden innebär att behovet av omställning är fortsatt högt och att många arbetslösa behöver vidareutbilda sig för att kunna ta de nya jobb som kommer. Arbetsmarknadsutbildning är också viktig för att bidra till att fler arbetssökande får en yrkeskompetens som möter den efterfrågan som finns och kommer finnas på sikt.
- *Insatser i samverkan.* Många av de arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden har behov av parallella insatser från olika aktörer för att komma i arbete. Särskilt viktigt är det att olika typer av förberedande insatser kombineras med tydligt jobbfokus och arbetsnära insatser. För denna grupp behövs olika typer av insatser i samverkan som ska komplettera våra upphandlade tjänster. Det kan handla om insatser inom olika lokala projekt, FINSAM, lokala jobbspår, KRAMI och insatser i samarbete med Försäkringskassan.
- *Rehabiliterande insatser och arbetsträning.* Vissa arbetssökande har, på grund av historik av ohälsa och/eller funktionsnedsättning, behov av arbetslivsinriktad rehabilitering för att komma i arbete eller utbildning. Dessa behov ska mötas genom de rehabiliterande tjänsterna och Introduktion till arbete i kombination med matchning och tydligt jobbfokus. Det pågår också upphandling av en ny

- tjänst - Steg till arbete – som ska tillgodose behov såsom kartläggning, arbetsträning och fördjupade matchningsinsatser i en sammanhållen process.
- *Uppföljning för arbetssökande som står närmare arbetsmarknaden.* Cirka en tredjedel av alla som skriver in sig som arbetssökande på Arbetsförmedlingen under ett år lämnar för ett arbete utan stöd inom 3 månader efter inskrivning. För de arbetssökande som står nära arbetsmarknaden är fokus därför på uppföljning av arbetssökandet med utgångspunkt i en tydlig handlingsplan.

Sammantaget ser Arbetsförmedlingen behov av att öka anställningsstöd och arbetsplatsförlagda insatser, behålla volymer i matchningstjänster, men styra en ökad andel av dem till insatser för att förhindra långtidsarbetslöshet. Vidare ser myndigheten behov av en viss ökning av arbetsmarknadsutbildning på sikt (dock inte redan 2023 på grund av avtal och kapacitetsbegränsningar) och viss ökning av insatser för att få fler till studier. Det finns också behov av att utveckla förmåga att tidigt bedöma behov och differentiera och anpassa stödet utifrån detta, bland annat genom att minska tiden myndigheten lägger på sökande som bedöms kunna få ett arbete enbart genom eget arbetssökande. Planerade volymer i de olika insatserna framgår av Arbetsförmedlingens utgiftsprognos (februari 2023). Arbetsförmedlingen avser fortsätta utveckla arbetet med riktade proaktiva insatser och kommunikation för att öka intresset för att anställa med stöd, samt fortsätta att utveckla samarbetet med leverantörer av tjänster.

3.3 Förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi

Genom utökad användning av förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi uppnås att fler får ökad chans till anställning, färre långtidsarbetslösa blir utan aktivitet, identifiering av individens förutsättningar, behov och kompetens, fler arbetssökande som står långt ifrån arbetsmarknaden deltar i en arbetsnära insats.

Ett arbetssätt inom Förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi är Matchning från dag 1. Det är en evidensbaserad matchningsmetod skapad att stötta personer som står långt från arbetsmarknaden ut i arbete.

En del i metoden består av inventering av bland annat deltagarens informella kompetenser, vilket ökar möjligheterna till matchning för personer som i vanliga fall inte kommer i fråga vid matchning. Syftet med matchning från dag 1 är att överföra information mellan arbetssökande och arbetsgivare för att nå hållbara matchningar. Metoden möjliggör att motiverade sökande snabbt får stöd att komma ut på en arbetsplats.

Genom utökad användning av förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi uppnås att fler får ökad chans till anställning, färre långtidsarbetslösa blir utan aktivitet, identifiering av individens förutsättningar, behov och kompetens, fler arbetssökande som står längst ifrån arbetsmarknaden deltar i en arbetsnära insats.

Utökningen av förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi förutsätter bland annat ett aktivt arbetsgivararbete för att få fler att anställa med stöd och arbetssättet kräver resurstillskott, se kapitel 1.

3.4 Arbetslösa utan varaktigt fotfäste på arbetsmarknaden under mycket lång tid

Arbetsförmedlingen kan fortsatt konstatera att det finns ett stort antal inskrivna arbetssökande som står väldigt långt ifrån arbetsmarknaden där myndighetens möjligheter och förmåga att stärka individer med målsättningen att få arbete eller påbörja studier, inte är tillräckliga. Arbetsförmedlingen har fått ett uppdrag om att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden och vid behov föreslå åtgärder för att öka övergången till arbete eller utbildning. Arbetsförmedlingen ska särskilt analysera vilka stöd som bäst kan ges i samverkan med andra relevanta aktörer, såsom kommuner eller idéburna aktörer¹⁷. Nedan återfinns slutsatserna från denna rapport.

Många av dessa individer är personer som står väldigt långt från arbetsmarknaden utifrån att de tillhör en eller flera utsatta grupper såsom låg utbildningsnivå, funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga, ny i Sverige och äldre än 55 år. Flera av dessa arbetssökande har deltagit i en mängd program och insatser under lång tid men saknar ändå ett stadigvarande fotfäste på arbetsmarknaden.

Arbetsförmedlingen bedömer att det finns ett mycket stort behov av att finna en ny väg för att skapa varaktig sysselsättning och försörjning för personer som trots långa inskrivningstider har haft svårt att få varaktigt fotfäste på arbetsmarknaden.

Medan vissa arbetssökande i målgruppen kan bli hjälpta genom en mer träffsäker anvisning till befintliga insatser och program, förstärkta förmedlingsinsatser, eller deltagande i reguljär utbildning, finns även arbetssökande som har mycket små chanser till varaktig etablering på arbetsmarknaden oavsett vilka arbetsmarknadspolitiska insatser de tar del av. Ett alternativ kan då vara ett nytt arbetsmarknadspolitiskt program som riktar sig till långtidsarbetslösa som står särskilt långt ifrån arbetsmarknaden och för vilka Arbetsförmedlingens resurser kan anses vara uttömda. Bedömningen är att ett sådant program skulle kunna vara aktuellt för en del i den aktuella målgruppen, men inte för alla. Utformningen av programmet vad gäller innehåll, varaktighet och volymer behöver utredas vidare

För gruppen där Arbetsförmedlingens insatser bedöms vara uttömda kan det också vara så att uppdragsgivaren bör ta ställning till inom vilken del av de offentliga trygghetssystemen som förutsättningarna finns för att bidra till att utveckla den enskildes möjlighet till arbete och därigenom skapa en varaktig anknytning till arbetsmarknaden, se vidare åiterrapporten *Uppdrag till Arbetsförmedlingen att*

¹⁷ Uppdrag till Arbetsförmedlingen att analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden

analysera och redovisa behov hos långtidsarbetslösa som står särskilt långt från arbetsmarknaden.

3.5 Behov av regeländringar

Arbetsförmedlingen har i februari månad 2022 framfört behov av regeländringar till regeringen i skrivelsen ”En mer träffsäker och enhetlig arbetsmarknadspolitisk bedömning och förbättrad kvalitet i uppföljningen av matchningstjänster” (Af-2022/0013 1747). De regeländringar som inte omhändertogs i samband med förordningsförändringarna som trädde i kraft 1 december 2022 är alltså viktiga för att Arbetsförmedlingen på ett effektivt sätt ska kunna vidareutveckla träff- och rättssäkra digitala bedömningsstöd samt förbättra möjligheten till korrekt resultatuppföljning av leverantörer och förbättra kvalitén i en betygsmo- dell för bedömning av leverantörer.

Arbetsförmedlingen har även hemställt om författningsändringar för att möjliggöra utskrivning, återkallelse och ny anvisning i vissa fall inom jobb- och utvecklingsgarantin samt jobbgarantin för ungdomar (Af-2021/0076 2232). Denna hemställan har ännu inte resulterat i någon regeländring.

4 Förslag till anslagsfinansiering

Detta kapitel innehåller Arbetsförmedlingens förslag till finansiering för de anslag och anslagsposter som myndigheten disponerar under utgiftsområde 14 Arbetsmarknad och arbetsliv. Bedömningarna för samtliga sakanslag utgår från den utgiftsprognos som Arbetsförmedlingen lämnade den 6 februari 2023¹⁸. Av utgiftsprognosen framgår fördelning av deltagare i arbetsmarknadspolitiska program och insatser samt beräkningsförutsättningar i övrigt.

4.1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Tabell 3: Anslag 1:1 Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Utfall 2022, prognos 2023 samt beräknat medelsbehov 2024 – 2026 (tusental kronor)

	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2022	2023	2024	2025	2026
Medelsbehov anslag 1:1	7 873 674	7 949 000 ¹⁹	8 955 000	8 845 000	8 845 000
varav nivå 2023 ²⁰			8 200 000	8 200 000	8 200 000
varav ökad beslutshandläggning inklusive ackvirering			160 000	110 000	110 000
varav handlingsplaner			210 000	210 000	210 000
varav förstärkta förmedlingsinsatser i egen regi			250 000	240 000	240 000
varav beredskapsmyndigheten			110 000	60 000	60 000
varav utbetalningsmyndigheten			25 000	25 000	25 000

Inriktningen att Arbetsförmedlingen ska anpassa sig till ett minskat förvaltningsanslag kvarstår Av budgetpropositionen för 2023. Förvaltningsanslaget är cirka 7,6 miljarder kronor enligt regleringsbrevet för 2023. Myndighetens budget för 2023 är cirka 8,2 miljarder kronor och innefattar anslagssparande från 2022 (cirka 200 miljoner kronor), planerat nyttjande av anslagskrediten (cirka 150 miljoner kronor) samt extern finansiering med medel för REACT-EU (cirka 300 miljoner kronor). Det innebär att skillnaden mellan anslagsnivån och myndighetens budget utifrån tillgängliga medel för 2023 är cirka 650 miljoner kronor.

För 2024 bedöms möjligheterna till extern finansiering vara väsentligt lägre då programperioden för REACT-EU upphör. Skillnaden mellan 2023 och 2024 är därmed större än vad regeringens aviserade tilldelning visar. Arbetsförmedlingen behöver såväl tillräckligt med personalresurser för att genomföra uppdraget utifrån nuvarande förutsättningar som resurser för de tillkommande områdena som tas upp i detta budgetunderlag.

¹⁸ Af-2023/0006 1409

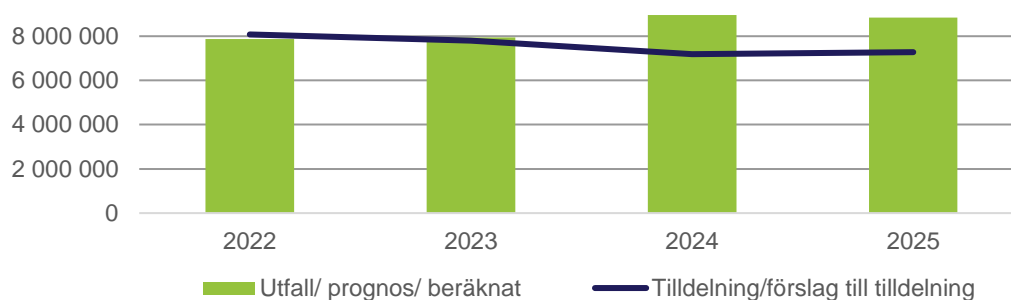
¹⁹ Prognos för 2023, i detta belopp ingår intäkter från REACT-EU

²⁰ Tilldelat anslag 2023 plus anslagssparande från 2022 (ca 200 mnkr), kreditutnyttjande 2023 (ca 150 mnkr) samt intäkter från REACT-EU (ca 300 mnkr).

Ökade förväntningar på verksamheten behöver följas av motsvarande finansiering
Som framgår av kapitel 1 är förväntningarna på Arbetsförmedlingen höga och resurskrävande. Tabellen ovan visar Arbetsförmedlingens bedömning av de årliga kostnadsökningarna per område, som också beskrivs mer ingående i kapitel 1. Arbetsförmedlingen har hemställt om utökat förvaltningsanslag för 2023 för uppdraget som beredskapsmyndighet samt för de merkostnader som inrättandet av Utbetalningsmyndigheten innebär, varför dessa belopp inte ingår i tabellen ovan.

Figur 1: Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

4.2 Bidrag till arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd

Tabell 4: Anslag 1:2 Bidrag till arbetslöshetsförsäkring och aktivitetsstöd

Utfall 2022, prognos 2023 samt beräknat medelsbehov 2024 – 2026 (tusental kronor)

	Utfall 2022	Prognos 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Medelsbehov anslag 1:2	34 641 546	35 752 000	35 353 000	35 279 000	31 062 000
- varav ap. 1 Aktivitetsstöd	16 459 140	17 497 000	17 253 000	16 888 000	16 413 000
- varav ap. 2 Bidrag till arbetslöshetsersättning	14 355 637	14 758 000	15 325 000	14 955 000	14 649 000
- varav ap. 3 Statliga ålderspensionsavgifter	3 826 769	3 497 000	2 775 000	3 436 000	3 436 000

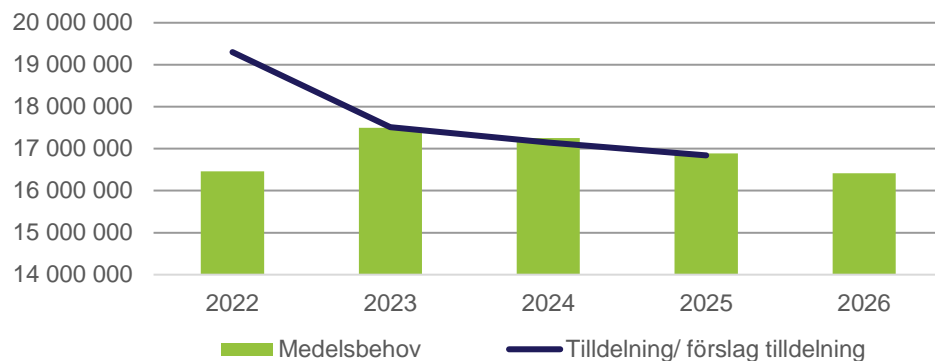
4.2.1 Aktivitetsstöd

Som framgår av tabell 4 ovan samt figur 2 nedan utgår Arbetsförmedlingen från aviserade medel för perioden. Arbetsförmedlingen bedömer att antalet deltagare i ramprogrammen ökar något från 2023 till 2024 för att därefter åter minska. Myndighetens bedömning av utvecklingen av antalet deltagare med aktivitetsstöd uppdelat på program och insatser framgår av den utgiftsprognos som lämnades den 6 februari.

Arbetsförmedlingen föreslår att överföringsmöjligheten mellan anslagen 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser på 750 miljoner kronor kvarstår för perioden.

Figur 2: 1:2 ap. 1 Aktivitetsstöd

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

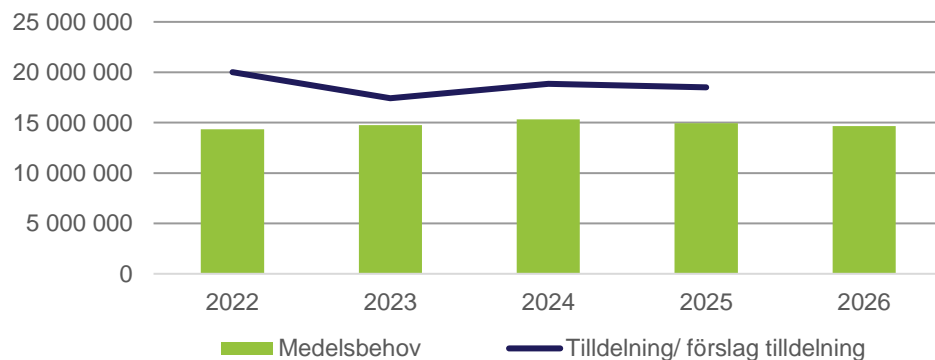
4.2.2 Bidrag till arbetslöshetsersättning

Utbetalningarna av bidrag till arbetslöshetsersättning bestäms av antalet dagar med inkomstrelaterad ersättning, den genomsnittliga inkomstrelaterade dagpenningen, antalet dagar med ersättning i form av grundbelopp och grundbeloppets storlek. Andelen som uppbär inkomstrelaterad ersättning beräknas vara fortsatt hög under perioden och merparten av de beräknade utgifterna under anslaget avser därmed inkomstrelaterad ersättning.

Som framgår av tabell 4 ovan och figur 3 nedan bedömer Arbetsförmedlingen att utgifterna på anslaget 1:2 ap2 Bidrag till arbetslöshetsersättning kommer att öka för fram till 2024 som en följd av det försämrade konjunkturläget för att därefter minska något.

Figur 3: 1:2 ap. 2 Bidrag till arbetslöshetsersättning

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

4.2.3 Statliga ålderspensionsavgifter

Beräknade utgifter för ålderspensionsavgifter framgår av tabell 3 ovan. Arbetsförmedlingen bedömer att utgifterna motsvarar tilldelningen på anslagsposten.

4.3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Tabell 5: Anslag 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser

Utfall 2022, prognos 2023 samt beräknat medelsbehov 2024 – 2026 (tusental kronor)

	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2022	2023	2024	2025	2026
Medelsbehov anslag 1:3	7 137 870	6 922 000	9 202 000	8 985 000	8 718 000
- varav ap.1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser	7 079 149	6 842 000	9 122 000	8 905 000	8 638 000
- varav ap.2 Främjande av lokala överenskommelser	19 135	0	0	0	0
- varav ap.3 Främjande- och utvecklingsinsatser för att påskynda nyanländas etablering	39 586	70 000	70 000	70 000	70 000
- varav ap.5 Statsbidrag till arbetstagarorganisationer		10 000	10 000	10 000	10 000

Ovanstående tabell visar det samlade medelsbehovet för anslagsposterna inom anslaget 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser. Arbetsförmedlingen utgår från aviserad tilldelning i sin planering för åren 2024 – 2026 samt att tillgängliga medel från REACT-EU kommer nyttjas fullt ut under programperioden.²¹

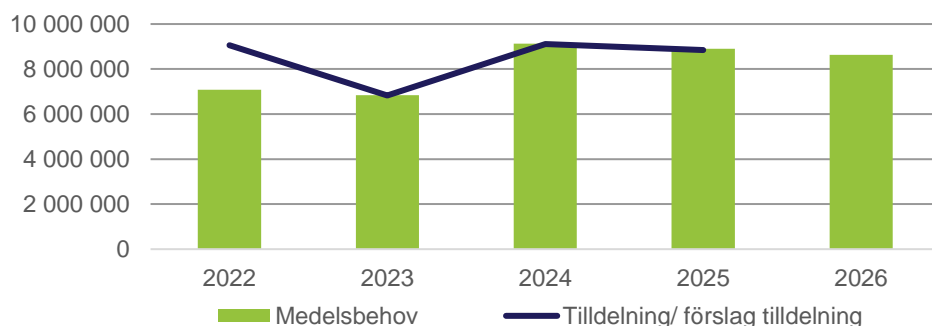
Ett intensivt arbete pågår i myndigheten för att det både ska finnas en bredd av arbetsmarknadspolitiska insatser och att antalet deltagare i upphandlade matchningstjänster ska vara på en så hög nivå som möjligt. Arbetet med vidareutvecklad matchningstjänst har resulterat i att en ny tjänst införs under våren 2023. Nuvarande rusta och matcha och den nya tjänsten kommer att löpa parallellt under några månader. Den nya tjänsten kommer inledningsvis att benämnas rusta och matcha 2, detta för att kunna särskilja tjänsterna åt. Därefter fasas nuvarande rusta och matcha ut och kvar blir endast den nya tjänsten.

Myndighetens bedömning av utvecklingen av antalet deltagare uppdelat på program och insatser framgår av den utgiftsprognos som lämnades den 6 februari. Den planerade ökningen av antalet deltagare i program och insatser kräver en omfattande beslutskapacitet: Därför är, samspelet mellan förvaltningsanslag och programmedel centralt för en effektiv resursanvändning, vilket tidigare även betonats i kapitel 1

Som beskrivits i avsnitt 4.2.1 föreslår att överföringsmöjligheten mellan anslagen 1:2 Bidrag till arbetslöshetsersättning och aktivitetsstöd och 1:3 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser kvarstår för perioden.

²¹ Intäkter av REACT-EU medel var 866 miljoner kronor för 2022. Beräknat nyttjande för 2023 är 922 miljoner kronor.

Figur 4: 1:3 ap. 1 Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser
Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

4.4 Lönebidrag m.m.

Tabell 6: Anslag 1:4 ap.1 Lönebidrag m.m.

Utfall 2021, prognos 2022 samt beräknat medelsbehov 2023 – 2025 (tusental kronor)

	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Aviserat
	2022	2023	2024	2025	2026
Medelsbehov anslag 1.4 ap.1	12 281 422	12 620 000	13 547 000	14 329 000	14 759 000

Tabellen ovan och figur 5 visar Arbetsförmedlingens bedömning av medelsbehovet på anslaget 1:4 Lönebidrag m.m. för åren 2024 – 2026. Arbetsförmedlingen utgår från aviserad tilldelning i sin planering för perioden. Antalet personer i subventionerade anställningar under anslaget beräknas successivt öka under perioden som en anpassning till de föreslagna anslagsnivåerna.

Beslutsformen ställer höga krav på myndighetens kapacitet

Utvecklingen av antalet beslut om lönebidrag och skyddat arbete hos offentlig arbetsgivare (OSA) påverkas av många olika faktorer. Krav på rättssäkerhet, enhetlighet och god förvaltning måste tillgodoses. Sedan den 1 december 2022 sker en utökad kontroll av arbetsgivare inför beslut om lönestöd i syfte att motverka risker för felaktiga utbetalningar. Dessa förändringar ställer krav på kapacitet på både central, regional och lokal nivå.

Arbetsförmedlingen är även beroende av arbetsgivare som anställer med lönebidrag. Det finns lediga arbeten inom många branscher men det kan vara svårt för personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga att konkurrera om dessa arbeten. Rekryteringsprocessen och inskolning ska ibland ske väldigt snabbt, vilket kan påverka Arbetsförmedlingens möjligheter att upprätta nödvändiga överenskommelser med arbetsgivaren om anpassning och stöd inför beslut om lönebidrag eller OSA.

Antalet deltagare i anställning med lönebidrag är till stora delar konjunkturokänsligt. Myndighetens bidrag är därför av stor vikt för att öka antalet deltagare i insatsen och

förbättra förutsättningarna för dessa personer att få ett arbete. Vidare är tillgången på upphandlade förberedande insatser av betydelse för att fler arbetssökande med en funktionsnedsättning ska bli redo för att matchas ut i arbete med eller utan stöd. Då upphandlingen av den nya tjänsten steg till arbete är överprövad innebär det för närvarande en begränsning.

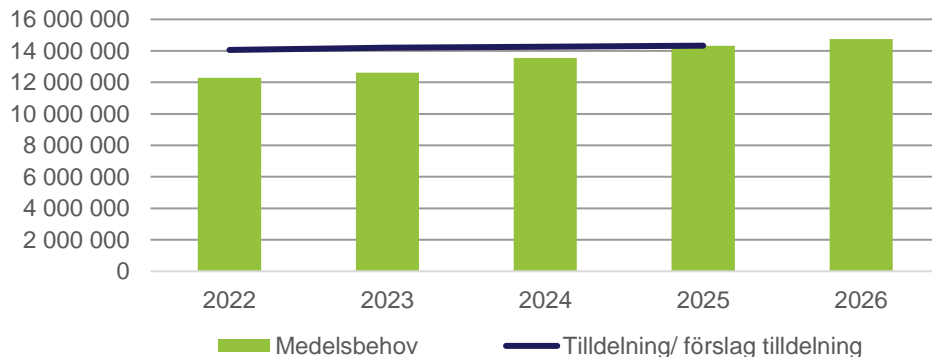
Utvecklade arbetssätt ska leda till ökat antal deltagare

Arbetsförmedlingen genomför flera åtgärder för att öka antalet deltagare i särskilda insatser för arbetssökande med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. En utveckling sker av användningen av särskild stödperson för introduktions- och uppföljningsstöd (SIUS). Det innebär justerade arbetssätt för SIUS-resurserna för ett ökat fokus på det kundnära arbetet, ackvirering av platser samt stöd till fler arbetssökande och arbetsgivare.

Effekterna av pågående utveckling bedöms ge resultat på sikt och påverkar då anslagsutnyttjandet. För 2023 innebär de aviserade besparingarna på förvaltningsanslaget ett ansträngt läge för myndigheten. Att fatta beslut om anställningar med lönebidrag är personalkrävande. Dessa utmaningar leder till ett bedömt anslagssparande för åren 2023 och 2024.

Figur 5: 1:4 ap.1 Lönebidrag m.m.

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

4.5 Nystartsjobb och etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Tabell 7: Anslag 1:13 Nystartsjobb och etableringsjobb och stöd för yrkesintroduktionsanställningar

Utfall 2022, prognos 2023 samt beräknat medelsbehov 2024 – 2026 (tusental kronor)

	Utfall	Prognos	Beräknat	Beräknat	Beräknat
	2022	2023	2024	2025	2026
Medelsbehov anslag 1:13	4 001 665	6 565 000	6 609 000	7 049 000	7 270 000
- varav ap. 1 Nystartsjobb	3 977 588	5 945 000	5 794 000	5 421 000	5 642 000
- varav ap. 2 Stöd för yrkesintroduktionsanställningar ²²	15 927	9 000	1 000	0	0
- varav ap. 3 Etableringsjobb	0	551 000	734 000	1 468 000	1 468 000
- varav ap. 5 Statliga ålderspensionsavgifter	8 150	60 000	80 000	160 000	160 000

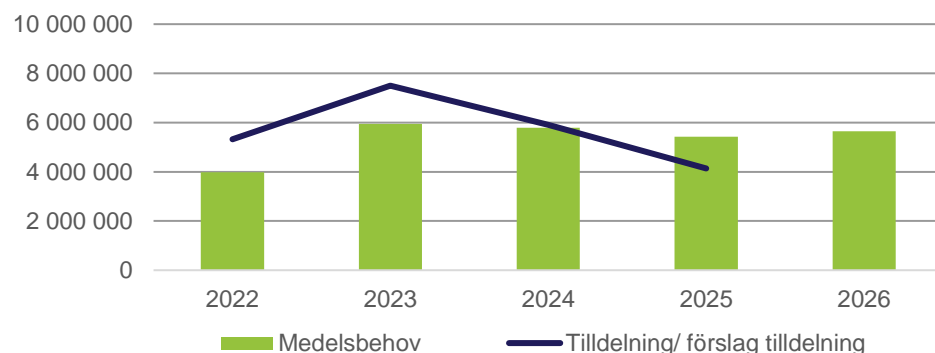
4.5.1 Nystartsjobb

Tabell 7 och figur 6 visar Arbetsförmedlingens bedömning av medelsbehovet på anslaget 1:12 ap1 Nystartsjobb för åren 2024 – 2026. Arbetsförmedlingen utgår från aviserad tilldelning i sin planering för perioden.

Arbetsförmedlingar ser fortfarande utmaningar i att öka antalet beslut om nystartsjobb i den omfattningen att hela anslaget nyttjas. En osäkerhet i bedömningen är den försämrade konjunkturen och i vilken omfattning den påverkar antalet beslut.

Figur 6: 1:13 ap. 1 Nystartsjobb

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

²² Då programmet yrkesintroduktionsanställning föreslås upphöra 2024 har beräknat medelsbehov anpassats till detta.

4.5.2 Etableringsjobb

Fördröjd start av etableringsjobb

Under hösten 2022 infördes en statlig ersättning för arbete i etableringsjobb, med syftet att stimulera anställningar av vissa långtidsarbetslösa och vissa nyanlända. Etableringsjobb ska i normalfallet leda till en tillsvidareanställning.

För åren 2024 – 2026 utgår Arbetsförmedlingen från att tilldelade medel är tillräckliga. Detsamma gäller anslagsposten 1:13 ap5 Statliga ålderspensionsavgifter.

4.6 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Tabell 8: Anslag 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

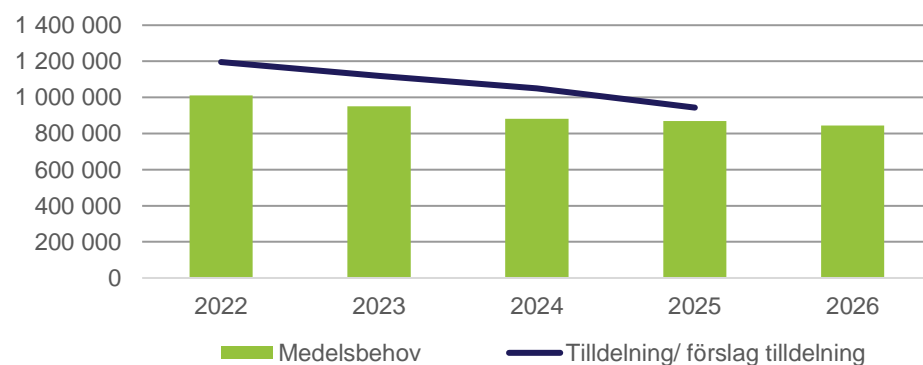
Utfall 2021, prognos 2022 samt beräknat medelsbehov 2023 – 2025 (tusental kronor)

	Utfall 2022	Prognos 2023	Beräknat 2024	Beräknat 2025	Beräknat 2026
Medelsbehov anslag 1:14	1 010 703	950 000	882 000	870 000	845 000

Tabell 8 och figur 7 visar Arbetsförmedlingens bedömning av medelsbehovet på anslaget 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare för åren 2024 – 2026. Etableringsersättningen är rättighetsbaserad och därför påverkas medelsbehovet direkt av antalet nyanlända som medverkar i etableringsinsatser på Arbetsförmedlingen samt av etableringsplanernas omfattning. Bedömningen är att antalet nyanlända som skrivs in på myndigheten kommer att minska under kommande år.²³

Figur 7: 1:14 Etableringsersättning till vissa nyanlända invandrare

Föreslagna anslagsnivåer och medelsbehov (tusental kronor)

²³ Arbetsförmedlingens prognoser över antalet nyanlända som kommer att skrivas in på myndigheten baseras på Migrationsverkets prognoser.

4.7 Övriga medel som disponeras

Arbetsförmedlingen disponerar medel från utgiftsområde 10, anslag 1:6 ap. 5 Bidrag för sjukförsäkringsprocessen. Rehabiliteringsinsatser i samarbete mellan Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen. Myndigheterna ska i samarbete vidareutveckla metoder och arbetssätt för att stödja den enskildes återgång i arbete. Utgifterna för år 2023 för samarbetet beräknas enligt regleringsbrevet till 700 miljoner kronor. Myndigheterna kommer årligen överens om en fördelning av anslaget. Det innebär för 2023 att 69 miljoner kronor går till Arbetsförmedlingens programkostnader, 370 miljoner kronor till Arbetsförmedlingens förvaltningskostnader och 261 miljoner kronor till Försäkringskassans förvaltningskostnader.

5 Avgiftsbelagd verksamhet

5.1 Internationellt utvecklingssamarbete

Det internationella utvecklingssamarbetet bedrivs framför allt i projektform genom tjänsteexport. Tjänsteexporten finansieras av bidrag och avgifter från Sida och EU. Under 2022 har myndigheten bedrivit totalt 12 projekt. Samtliga projekt syftar till att stärka kapaciteten hos de offentliga arbetsförmedlingarna i samarbetsländerna.

Arbetsförmedlingen driver två internationella utbildningsprogram (ITP) där deltagarna bedriver förändringsprojekt i sina egna länder. Deltagarna kommer från Bangladesh, Kambodja, Kenya, Mocambique, Rwanda, Sudan, Uganda, Zambia och Zimbabwe. Arbetsförmedlingen bedömer att internationella utbildningsprogram är en framgångsrik modell för utvecklingssamarbete inom arbetsmarknadsfrågor eftersom programmen möjliggör deltagande från flera olika aktörer.

Under 2022 startade Arbetsförmedlingen ett nytt projekt i Kambodja, det fjärde i ordningen. Projektet syftar till att främja en inkluderande arbetsmarknad och att skapa en arbetsmarknadspolitisk insats riktad till funktionsnedsatta. Vidare utvecklade Arbetsförmedlingen sitt samarbete med Socieux+, ett EU-program med fokus på arbetsmarknad och sociala frågor. Ett tiotal medarbetare har deltagit som experter i Socieux + insatser, bland annat i Armenien, Moldavien och Kenya. Arbetsförmedlingen har också varit engagerad i ett EU-finansierat seminarium med Ukraina om yrkesutbildning.

Inflödet av nya projekt under 2022 var lågt, främst beroende på pandemin och på att Sida fick ändrade förutsättningar på grund av kriget i Ukraina. Myndighetens prospekteringar inom det internationella utvecklingssamarbetet har under året fokuserat på regionala ansatser, främst på Balkan, samt samarbete med andra aktörer och svenska myndigheter i enlighet med Sidas prioriteringar. Arbetsmarknadsutvecklingen ses som central i världens ekonomiska återhämtning efter pandemin och på sikt också i uppbyggnaden efter i kriget i Ukraina.

Akkumulerat utfall för den avgiftsbelagda tjänsteexporten redovisas i tabellen nedan. Utgående saldo för 2022 är 0 eftersom överskottet bokades bort. I dagsläget planerar Arbetsförmedlingen inte för några avgiftsfinansierade projekt för åren 2024 – 2026.

Tabell 9: Ackumulerat resultat för tjänsteexport (tusental kronor)

	Under/ överskott t.o.m. 2022	Intäkter 2023	Kostnader 2023	Överskott 2023	Ack. resultat (under/överskott) t.o.m. 2023
Tjänsteexport	0	1 557	1 079	478	478
Uppdragsfinansierad verksamhet					

6 Lokalbehov

Några större investeringsbehov i lokaler är idag inte kända eller planerade. Den ökade digitaliseringen i samhället och möjligheten till distansarbete innebär att arbetssätt och lokalnyttjande behöver ses över de kommande åren.

7 Investeringar och låneram

Detta avsnitt redogör för Arbetsförmedlingens verksamhetsinvesteringar och behov av låneram för perioden.

Bedömningen är ett låneramsutnyttjande på upp till cirka 625 miljoner kronor för 2023. För den kommande perioden är låneramsbehovet öka något mer än vad som bedömdes i föregående budgetunderlag. Med hänsyn till de osäkerheter som råder gällande beräkningarna behöver det finnas viss marginal mellan den beräknade nivån på lånen och taket i låneramen. Arbetsförmedlingen yrkar på att låneramen ska uppgå till 750 miljoner kronor för 2024, 800 miljoner kronor för 2025 och 900 miljoner kronor för 2026 enligt nedanstående tabell.

Tabell 10: Låneram och räntor för verksamhetsinvesteringar (tusental kronor)

(tkr)	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
IB lån i Riksgäldskontoret	485 762	489 201	623 491	700 863	765 172
Nyupplåning (+)	219 607	300 500	256 000	235 000	255 000
Amorteringar (-)	-216 168	-166 210	-178 628	-170 691	-177 680
UB lån i Riksgäldskontoret	489 201	623 491	700 863	765 172	842 492
Beslutad/föreslagen låneram	625 000	700 000	750 000	800 000	900 000
Ränteutgifter	-8 561	-17 458	-21 026	-22 955	-27 381
Finansiering av räntor och avskrivningar					
Utgiftsområde 14 anslag 1:1	224 729	183 668	199 654	193 646	205 061
Övrig finansiering					

Tabell 11: Verksamhetsinvesteringar (tusental kronor)

	2022	2023	2024	2025	2026
	Utfall	Prognos	Beräkn.	Beräkn.	Beräkn.
Immateriella investeringar					
Datasystem, rättigheter m.m.	130 363	160 000	160 000	160 000	165 000
Materiella investeringar					
Maskiner, inventarier och installationer m.m.	85 150	101 000	71 000	50 000	60 000
Övriga verksamhetsinvesteringar	4 094	39 500	25 000	25 000	30 000
Summa verksamhetsinvesteringar	219 607	300 500	256 000	235 000	255 000
Finansiering					
Lån i Riksgäldskontoret	219 607	300 500	256 000	235 000	255 000
Summa finansiering	219 607	300 500	256 000	235 000	255 000

Arbetsförmedlingen fick i regleringsbrevet för 2023 i uppdrag att i budgetunderlaget för 2023–2025 göra en redovisning av planeringen för genomförande av investeringar som har påverkan på myndighetens effektivitet. Denna redovisning

återfinns i avsnitt 7.1 nedan. Redovisningen av investeringar som överstiger 20 miljoner kronor ingår i tabellen nedan om särskilda verksamhetsinvesteringar och beskrivs mer utförligt i nämnda avsnitt.

Tabell 12: Särskild information om verksamhetsinvesteringar (tusental kronor)

	Totalt	Ack. Utfall	2023 Prognos	2024 Beräkn.	2025 Beräkn.	2026 Beräkn.
Verksamhetsinvesteringar per objekt						
Kundarbete	876 640	436 640	110 000	110 000	110 000	110 000
Fristående aktörer	406 133	156 133	70 000	70 000	60 000	50 000
Tillgänglighet och likvärdig service	102 286	22 286	20 000	20 000	20 000	20 000
Digitala system och arkitektur	1 307 312	647 312	165 000	165 000	165 000	165 000
Ledning och styrning	58 577	18 577	10 000	10 000	10 000	10 000
Ny lagringslösning Datacenter	16 000	16 000				
Summa utgifter för investeringar	2 766 948	1 296 948	375 000	375 000	365 000	355 000
Finansiering						
Lån i Riksgäldskontoret	1 018 869	378 869	160 000	160 000	160 000	160 000
Anslag	1 748 079	918 079	215 000	215 000	205 000	195 000
Summa finansiering	2 766 948	1 296 948	375 000	375 000	365 000	355 000
Varav investeringar i anläggningstillgångar						
Datasystem, rättigheter m.m.	1 018 869	378 869	160 000	160 000	160 000	160 000
Maskiner och inventarier						
Övriga verksamhetsinvesteringar						
Summa investeringar i anläggningstillgångar	1 018 869	378 869	160 000	160 000	160 000	160 000

7.1 Uppdrag avseende investeringar

Arbetsförmedlingen ska enligt uppdrag i regleringsbrevet 2023 *investeringar* göra en redovisning av planeringen för genomförande av investeringar som har påverkan på myndighetens effektivitet. I regleringsbrevet anges följande:

Redovisningen ska omfatta innehåll, tidsplan per investering samt en redogörelse för vad som förväntas uppnås, inklusive nyttorealiseringsgrad. Redovisningen ska omfatta både pågående investeringar och sådana investeringar som myndigheten bedömer som relevanta kommande år utifrån vid rapporteringstillfället kända förutsättningar. Redovisningen ska även innehålla investeringar som inte är lånefinansierade men knutna till åtgärder för att effektivisera verksamheten.

De särskilda verksamhetsinvesteringarna följer strukturen för Arbetsförmedlingens förändringsplan.

Arbetsförmedlingen har liksom andra myndigheter och företag ett brett behov av flera olika typer av utvecklingsåtgärder. För 3–5 år sedan genomfördes stora satsningar på digitalisering och självservice-tjänster. Strax därefter kom corona-

pandemin och en ökad arbetslöshet ändrade situationen. Sammanfattningsvis har tyngdpunkten de senaste två åren legat på att utveckla system för att hantera nya och förändrade program och insatser. Detta kommer prioriteras högt även kommande år genom att utveckla: handläggningssystem, självservice-tjänster för kunder och arbetsgivare, informationsutbyte och statistiskt bedömningsstöd.

Tabell 13: Tidplan och förväntad effekt

Investeringar kopplade till myndighetens beslutade förändringsområden	Tidplan	Förväntad effekt
Kundarbete	2024–2026	Förbättrat resultat Ökad kundnytta Frigjord tid
Fristående aktörer	2024–2026	Frigjord tid Förbättrat resultat Bättre regelefterlevnad Ökad kundnytta Nyta externa intressenter
Tillgänglighet och likvärdig service	2024–2026	Ökad kundnytta Ökat förtroende för myndigheten Likvärdighet i stöd och service God tillgänglighet
Kompetens och kultur	2024–2026	Frigjord tid Ökad användarnytta
Synen på myndigheten	2024–2026	Ökat förtroende för myndigheten Förbättrat resultat: Af:s expertkunskap tillgänglig för alla
Digitala system och arkitektur	2024–2026	Frigjord tid Förbättrat resultat Bättre regelefterlevnad
Ledning och styrning	2024–2026	Frigjord tid Ökad användarnytta Bättre regelefterlevnad

Kundarbete

Området innefattar utvecklingsaktiviteter med utgångspunkt i stöd och service till kunden i fokus i linje med Arbetsförmedlingens strategi för kundarbetet, *Digitalt först*.

Fortsatt fokus är att innovativt utveckla och anpassa Arbetsförmedlingens värdeerbjudanden och kundflöden samt digitala tjänster för alla kunder. Det digitala erbjudandet ska vidareutvecklas så att Arbetsförmedlingen möter alla kunder digitalt först, segmenterat och utifrån deras behov. I de fall där det är nödvändigt, ska kanalbyten vara sömlösa. Genom digitala tjänster upplever kunderna kontroll, transparens och tydlighet vilket gör att kunderna väljer digitala flöden. Under 2023 kommer arbetet med kundrelationshantering fortsätta efter att en förstudie genomförts under året.

Arbetsförmedlingen ska också ha ett fortsatt fokus på att utöka självserviceflödena med fler tjänster så att en större del av kundgrupperna arbetsgivare och arbetssökande erbjuds kompletta digitala flöden utan behov av kanalbyten.

Exempel på föreslagna större utvecklingssatsningar under 2023–2024:

- Helt digital vägledning och matchning
- Kundrelationshantering – proaktivt och personligt kundarbete

Fristående aktörer

Området innefattar aktiviteter för att utveckla samarbete med fristående aktörer i syfte att säkra effektiva tjänster som möter behov på arbetsmarknaden.

Fortsatt fokus på uppbyggnaden av den digitala infrastrukturen för samarbetet med fristående aktörer med generiska flöden för att möjliggöra återanvändning och igenkänning samt stödja handläggningen av ärenden.

Delad handlingsplan - kundcentrerad och transparent

Nytta för arbetssökande genom ökad förståelse, engagemang och eget ansvar genom att de tydligare får förståelse över vald insats och aktiviteter. För fristående aktörer kommer aktuell bedömning och vald insats bli tydligare, vilket underlättar för leverantören att stödja arbetssökande.

Nytta för Arbetsförmedlingen genom att underlätta löpande uppföljning och kontroll.

Förmedlingsinsatser

Ökad rättssäkerhet genom att det nya programmet ska implementeras i nya handläggningssystem. Detta underlättar både för handläggare, aktörer och arbetssökande.

Vidareutvecklad matchningstjänst & Steg till arbete

Nyttan med de nya insatserna är ökad självhjälp för arbetssökande att ta nästa steg samt att andelen långtidsarbetslösa som går till arbete eller studier ska öka. Insatserna ska implementeras i nya handläggningssystem.

Tillgänglighet och likvärdig service

Området innefattar aktiviteter för att utveckla likvärdigheten i stöd och service, säkra en god tillgänglighet²⁴ och en väl fungerande regional och lokal samverkan.

Utveckling för effektiv samverkan med externa parter (myndigheter, kommuner, fristående aktörer) kommer ske under flera år.

Det kommer ske fortsatt utveckling av digitala tjänster i enlighet med tillgänglighetsstrategi så kunder erbjuds likvärdig service i de digitala flödena.

Kompetens och kultur

Området i Arbetsförmedlingens förändringsplan innehåller aktiviteter för att utveckla organisationskulturen och myndighetens kompetensförsörjning i syfte att vara en

²⁴ Både utifrån geografiska aspekter och utifrån krav som finns i Förvaltningslagen och Diskrimineringslagen.

attraktiv arbetsplats med hög effektivitet. I nuläget innehåller området inte så stora IT-satsningar att det överstiger 20 miljoner kronor.

Synen på myndigheten

Området innefattar utvecklingsaktiviteter för att nå ökad samsyn om myndighetens uppdrag och roll, samt skapa rätt förväntningar på myndigheten.

I och med reformeringen kommer myndighetens roll att förändras och det kommer att krävas ett aktivt utvecklingsarbete för att stötta denna förändring. Myndigheten ska vara navet i den arbetsmarknadspolitiska verksamheten där många aktörer är verksamma, ha det samlade ansvaret för kontroll inom området samt tillhandahålla expertkunskap kring arbetsmarknadsfrågor. För att uppnå detta kommer det både krävas utveckling av Arbetsförmedlingens kommunikationskanaler, men också utveckling som till exempel tillgängliggör myndighetens expertkunskap för andra aktörer. Digital samverkan kommer att bli ett fokusområde framåt.

I nuläget innehåller området inte så stora IT-satsningar att det överstiger 20 miljoner kronor.

Digitala system och arkitektur

Större utvecklingssatsningar som är planerade från 2023 och framåt:

Effektiviserad handläggning och modern ärendehantering av programbeslut för Jobb och utvecklingsgarantin (JOB)

Nytta att effektivare kunna handlägga JOB-beslut i nytt handläggningssystem. Att föra över detta till nytt handläggningssystem bidrar till att minska komplexitet i handläggning och på sikt avveckla äldre system och arbetssätt

Arbetsmarknadsutbildning (AUB)

Det behövs ett helt nytt arbetssätt och systemstöd för AUB. En utredning pågår som därefter följs av en förstudie som ska förbereda en utvecklingssatsning. Utvecklingen kommer bland annat underlätta planering, utnyttjande av platser samt robustare regelefterlevnad.

Andra utvecklingssatsningar

Det pågår ett antal utvecklingsinsatser sedan tidigare. En av dessa är JobTech som är en digital infrastruktur för arbetsmarknaden. Med hjälp av JobTech finns det möjlighet att använda data för kompetensförsörjning och lärande.

Nytt datalager ska ersätta det befintliga. Nyttan blir förbättrade analysmöjligheter kopplat till intern effektivisering, verksamhetsutveckling och uppföljning nyttor.

Förbättrad informationsstyrning ska ge effektiv och enhetlig styrning och kontroll av all data. Detta ökar effektiviteten genom att snabbt och enkelt hitta efterfrågad data.

Det ökar även möjligheterna att få ut nya insikter genom att på ett enkelt sätt kunna överblicka all data.

Ledning och styrning

Området innefattar utveckling av ledningssystem och andra stödprocesser såsom ekonomi, HR och kommunikation.

Arbetsförmedlingen behöver utöka effektiviseringen av det interna myndighetsarbetet till exempel genom robotisering, ta vidare arbetet med att skapa fler automatiserade steg i de interna processerna samt integrera AI och verksamhetsinsikter för bättre uppföljning och styrning av den interna verksamheten.

Produktions- och ekonomistyrning kommer förbättras genom att utveckla modeller som i större utsträckning möjliggör efterfrågebaserad planering. På så vis ska det även gå att få ett tydligare samband mellan förvaltnings- och programmedel.

8 Övriga ekonomiska villkor

8.1 Bemyndiganden

Av tabellerna i detta avsnitt framgår Arbetsförmedlingens behov av bemyndiganderamar. Arbetsförmedlingen föreslår att bemyndiganderamarna ska vara indikativa. För beräknade åtaganden som medför utgifter under följande budgetår utgår Arbetsförmedlingen från de medelsbehov som framförs i detta budgetunderlag. För upphandlade matchningstjänsterna redovisas åtaganden i förhållande till en prognos över vad som faktiskt kommer att leda till ett infriande.

Arbetsförmedlingen har även utestående åtaganden utan krav på bemyndiganderedovisning. Detta framgår av regleringsbrevet – Övriga bestämmelser.

Hemställan om utökad bemyndiganderam för 2023

Arbetsförmedlingen har hemställt till regeringen om utökad bemyndiganderam för anslag1:4 ap1 Lönebidrag m.m. för 2023. Åtagandena under anslaget ökade kraftigt under 2022 som en följd av att det under pandemin tillämpades ett tillfälligt regelverk som innebar kortare beslutsperioder. När myndigheten nu återgått till ordinarie regelverk fattas längre beslut som därmed innebär större åtaganden. Behov finns därmed av att bemyndiganderamen utökas till 16 miljarder kronor, vilket är samma nivå som 2020.

Arbetsförmedlingen bedömer att bemyndiganderamen behöver utökas så att uppdraget i regleringsbrevet att öka antalet anställningar med lönebidrag blir möjligt att uppnå.

Tabell 14: Bemyndiganden för anslag 1:3 ap 1, Kostnader för arbetsmarknadspolitiska program och insatser (tusental kronor)

	2022 utfall	2023 prognos	2024 beräkn.	2025 beräkn.	2026 beräkn.	2027 beräkn.	Slutår
Ingående åtaganden	4 823 000	5 098 000	5 163 000	-	-	-	
+ Nya åtaganden	4 285 000	4 736 000	4 963 000	-	-	-	
- Infrjade åtaganden	-4 010 000	-4 672 000	-4 457 000	-4 904 000	-615 000	-150 000	2033
- varav infrjade åtaganden av utestående åtaganden År 2023			-4 457 000	-706 000			
Utestående åtaganden vid årets slut	5 098 000	5 163 000	5 669 000	-	-	-	
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	6 650 000	6 650 000	7 000 000				

Tabell 15: Bemyndiganden för anslag 1:4 ap 1, Lönebidrag m.m. (tusental kronor)

	2022 utfall	2023 prognos	2024 beräkn.	2025 beräkn.	2026 beräkn.
Ingående åtaganden	10 159 000	14 926 000	15 737 000	-	-
+ Nya åtaganden	12 848 000	10 406 000	10 823 000	-	-
- Infrjade åtaganden	-8 081 000	-9 595 000	-9 929 000	-10 520 000	-5 812 000
- varav infrjade åtaganden av utestående åtaganden År 2023			-9 929 000	-4 232 000	-1 551 000
Utestående åtaganden vid årets slut	14 926 000	15 737 000	16 631 000	-	-
Tilldelad/föreslagen bemyndiganderam	14 000 000	12 000 000	17 000 000		

8.2 Räntekontokredit och anslagskrediter

Arbetsförmedlingen föreslår att räntekontokredit och anslagskrediter ska vara på samma nivå som 2023 för åren 2024 – 2026.